

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Okresné kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

16. ročník, školský rok 2023/24

Testové úlohy pre kategóriu D (8. ročník ZŠ a 3. ročník OG)

Megjegyzés: A monotematikus rész kérdéseit * jelöltük meg.

1.* Olvasd el az alábbi kijelentéseket és határozd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg, (karikázd be) a helyes (igen) és a hamis (nem) állításokat.

- a) A leendő I. István király a mai Bény község területén hatalmas erődítményt építtetett.
- b) A pozsonyi megerősített székhely nem állt ellent a tatár támadásnak.
- c) Miután a tatárok elhagyták területünket, fellendült a várak építése.
- d) A bányavárosokat a török veszély ellen őrtornyok – vartovka építésével védték.
- e) Az érsekújvári erődöt a „végtelen síkság közepén” építették, hogy védje az ország többnyire hegyes - dombos vidékét.
- f) A füleki vár a kerületi gondnok székhelye volt, melyet a törökök sandál-nak neveztek.

2.* Az alábbi lehetőségek közül, melyek a pozsonyi várhoz kötődnek, válaszd ki a három helyes megfelelőt. A válaszlapra írd le a három helyes válasz betűjelét.

- a) az első írásos emlék a várról a 11. századból maradt fenn.
- b) a vár jelentős építészeti változáson Luxemburgi Zsigmond király uralkodása idején ment át, a Zsigmond – kapu pedig a ami napig fennmaradt.
- c) az eredeti vár egyetlen fennmaradt része a Koronatorony.
- d) a mohácsi csata (1526) után a vár a cseh királyok koronázási székhelye lett.
- e) a vár alapvető átalakítását Mária Terézia királynő rendelte el.
- f) a vár a 20. század második feléig romos állapotban volt, mivel 1699-ben Napóleon hadserege kifosztotta.

3.* Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget és találd meg a benne rejtőző négy hibát, írd ezeket a válaszlapra és írd hozzájuk a javított, helyes megfelelőjüket. A vastagbetűs szavak helyesek és nem változtathatók meg.

*A **bajmóci kővár** a török hódítás után épült, és 1299 óta Csák Máté birtokolta. Fokozatosan a **magyar királyok** és más nemesi családok, köztük a Zalfiak birtokába került. A vár egészen a **19. század második feléig** megőrizte barokk formáját, amikor neobarokk stílusban átépítették a mai **romantikus kastély** alakjára. A Basta cipőgyártó cég rövid ideig tulajdonosa volt az épületnek és a szomszédos telkeknek is.*

4.* Állítsd párba a felsorolt várakat/kastélyokat a velük kapcsolatos meghatározásokkal. Írd a válaszlapra a helyes számkombinációt.

a) Szepesi vár	1) Marionett és játékmúzeum
b) Kékkő	2) román palota
c) Vöröskő	3) hatalmas vízárkak
d) Holics	4) Bátor Erzsébet
e) Csejte	5) kiterjedt raktárrendszer

5.* Alkoss párokat a várakkal összefüggő építészeti kifejezésekből. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt.

a) donjon	1) a túlnyomóan ív alakú tartószerkezet
b) bástya	2) a vársánc kiálló része (erődítmény) torony alakjában
c) kazemata	3) folyosó a megerősített erődökben
d) árkád	4) védő funkcióval rendelkező mesterséges töltés
e) sánc	5) hatalmas központi torony
f) boltozat	6) többnyire fa oszlopokból készült sánc/fal
g) védcölöp	7) oszlopok vagy pillérek közötti tereket átívelő boltív

6.* Egészítsd ki a befejezetlen állításokat a holicsei kastélyról. Segítségül szolgál a kezdőbetű és az utolsó betű, valamint a keresett szó betűinek száma. A helyes megoldást írd a válaszlapra.

- a) Miután az eredeti vár Csák Máté halála után ismét magyar birtokba került, a várat a királyi v.....k igazgatták.
- b) A Czobor-család a várból romantikus k.....t épített.
- c) Később a várat eladták Lotaringiai Ferencnek (Habsburg), aki császári nyaralóra alakította későbaro.....stílusban.

7.* Az alábbi válaszok közül válaszd ki a megfelelőt és írd a válaszlapra. Az első és a harmadik kérdésben csak egy helyes válasz található. A második kérdésben két helyes válasz található.

- a) Kiről nevezték el a füleki vár tornyát? *Bebek – Lemek – Rebekin – Remek*
- b) Milyen sorsa lett több várnak, miután uraik fellázkodtak a Habsburgok ellen? elajándékozás idegen királynak - felrobbantás vagy felégetés – átalakítás börtönre – királyi örök birtokká nyilvánítás
- c) Ki építtette át az 1736 – 1744 -s években a galántai kastélyt barokk stílusban?
Petőfi – Kodály – Czobor – Esterházy

8.* Olvassd el az alábbi kijelentéseket és határozd meg, hogy igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) Vršatec várának keletkezése a 13. századra nyúlik vissza, amikor a szikla legmagasabb pontjára őrtornyot építettek, amelynek feladata Magyarország északnyugati határainak védelme volt.
- b) Kékkő várának első ismert tulajdonosa a zólyomi ispán, kerületi államügyész Dózsa György volt.
- c) Kékkő várát a törökök soha nem vették be és nem robbantották fel.
- d) A holicsei kastélyt nemzeti kulturális örökséggé nyilvánították.

9.* Állítsd párba a fényképeket a várak/kastélyok nevével. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt.

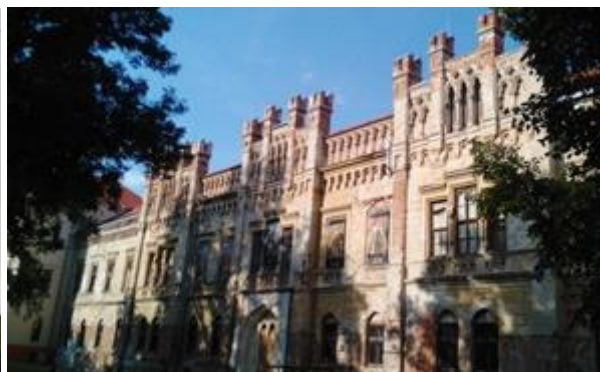
1

2

3

4

5

6

- a) Vöröskő c) Csejte e) Bazin
 b) Fülek d) Galánta f) Zboró/Zborov

10.* Figyelmesen nézd meg az alábbi képeket. A felsorolt lehetőségek közül írd a válaszlapra annak az öt várnak/kastélynak a nevét, amelyek nem láthatók a képeken.

Pozsonyi vár, Bajmóc – kastély, Divény – vár, Kékkő – vár, Szepesi vár, Holics – kastély, Likava – vár, Sáros – vár, Selmecbánya – Új Kastély, Vršatec (Oroszlánkő) – vár

11.* A válaszlapon írd az alább felsorolt várak nevéhez a régió nevét, ahol a várak találhatóak.

Likava – vár, Sáros – vár, Vršatec - (Oroszlánkő) – vár

12. Állapítsd meg, hogy igazak-e vagy hamisak az alábbi állítások Mária Terézia uralkodását illetően. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) Békét kötött II. Frigyes orosz cárral és elveszítette a iparilag fontos Sziléziát.
- b) A reformokat rendeletek formájában vezette be, de bár abszolutista módon uralkodott, gyakran a tanácsadók tanácsai alapján is hozott döntéseket.
- c) Mária Terézia uralkodása idején Szlovákiában termesztették a burgonyát és a kukoricát.
- d) A gazdaságot céhek elterjedésével támogatta.
- e) A felvilágosult kormány elemei között szerepelt a tankötelezettség bevezetése és a kínzás eltörlése a vallatásnál.

13. Egészítsd ki a hiányzó, Mária Terézia uralkodásával kapcsolatos szót az alábbi kifejezésekben.

- a) *pragmatica – akció, sanktio, megegyezés*
- b) *drezdai – conceptus, béke, szabvány*
- c) *triviális (népi) – hivatalok, iskolák, épületek*
- d) *tereziánus – ornátus, urbárium, portálé*

14. A francia király XVI. Lajos 1789 -ben kénytelen volt összehívni a három főrend képviselőit. Sorold a rendet a megfelelő társadalmi pozícióhoz. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt.

- 1) első rend a) egyház
- 2) második rend b) polgárság
- 3) harmadik rend c) nemesség

15. Írd a válaszlapra a helyes válaszokat az alábbi kérdésekre.

- a) Mi volt a neve annak a börtönnek, amelyet 1789. július 14-én a párizsi tömeg megtámadott?
- b) Hogyan nevezzük azt a monarchiát, amely az elfogadott alkotmány szerint 1789-1792 között Franciaország államformája volt?
- c) A marseille-i önkéntesek csatadala a forradalom csatadala lett. Milyen funkciója van jelenleg Franciaországban?

16. Sorold Napóleon Bonaparte életéhez kapcsolódó évet a hozzá tartozó eseménnyel. Írd a válaszlapra a helyes betű- és számkombinációt.

a) 1805	1. a Lipcse melletti népek csatája
b) 1809	2. Waterloo melletti csata
c) 1812	3. oroszországi vereség
d) 1813	4. Pozsony városának Napóleon általi ostroma
e) 1815	5. Trafalgare melletti csata (az angol hajóhad győzelme)

17. Az alábbi kijelentések szerint írd a válaszlapra a megfelelő színhelyet.

- a) a város, ahol Napóleon császárrá koronázták
- b) csehországi község, ahol a három császár csatája zajlott
- c) a sziget ahová Napóleon száműzték, első lemondása után
- d) a sziget, ahol Napóleon meghalt

18. A válaszlapon helyesen egészítsd ki a Bécsi Kongresszus során lezajlott tárgyalások eredményére vonatkozó információkat. A helyes információkat írd a válaszlapra.

Franciaország határait visszaállították az**A**.....évben érvényes határok szerint
 Megszűnt a Német Nemzet Szent Római Birodalma és helyette megalakult a Német.....**B**...
 Megalakult a nagyhatalmak Szent**C**.... , melynek célja a monarchia megtartása és a forradalmak és nemzeti követelések megfékezése volt.

19. A nacionalizmus a forradalmi békétlenségekhez vezetett Európa több helyén. Milyen szándék vezette az egyes országokat 1830 – ban? Alkoss helyes betű – és számkombinációt és írd a válaszlapra.

a) balkáni nemzetek	1. etnikai alapon egyesülni és meggyengíteni az osztrák befolyást
b) lengyelek	2. harcolni az orosz fennhatóság ellen
c) franciák	3. kiszabadulni az oszmán fennhatóság alól
d) németek	4. harcolni X. Károly abszolutizmusa ellen

20. Állapítsd meg hogy az alábbi állítások igazak-e vagy hamisak. A válaszlapon jelöld meg (karikázd be) az igen vagy a nem választ.

- a) Az első szlovák regényt irodalmi nyelven J.I. Bajza írta meg: René mládenca príhody a skúsenosti. (René ifjú viselt dolgai és tapasztalatai)
- b) 1792-ben Bernolák követői Nagyszombatban megalapították az Uhorské učené tovarištvo (Magyar Tudós Társaság) intézményt a szlovák irodalmi nyelv terjesztésére.
- c) Amikor Štúr és társai 1844 tavaszán elhagyták Pozsonyt, ebből az alkalomból egy vers íródott, amelynek megzenésített változata Szlovákia nemzeti himnusza lett.

21. Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget és találd meg a benne lévő hat hibát. Írd le ezeket a válaszlapra és írd melléjük a kijavított, helyes változatot. A hibák sorrendje nem lényeges. A vastagbetűs szavak helyesek és nem változtathatók.

*Az új **irodalmi** nyelv kialakításáról szóló megállapodást 1843-ban fogadták el Matuška plébániáján **Hlbokán**. Az elfogadott **szlovák nyelv** a kelet-szlovák nyelvjárás **alapult**. Az első Štúr-féle szlovák nyelvű mű az **Almanach** Pozsony volt. A **Szlovák nyelvtankönyv** a Lekcia reči slovenskej címen jelent meg. 1845-től szlovák **nemzeti** broszúrákat is kiadtak. Az irodalmi szlovák nyelvet 1851-1852-ben etimológiai alapon megreformálták, míg az **ypszilon** használatát megszüntették.*

Autori: PaedDr.. Marek Bubeník, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský
Recenzentka: Mgr. Barbora Kopuncová
Fotografie: Mgr. Ľuboš Paller
Preklad: Ing. Veronika Zsideková
Vydal: NIVaM, 2024 a Slovenská komisia Dejepisnej olympiády